

Hvozdnice
22. března 2015

Prorok Nehemjáš I

Milost vám a pokoj od Toho, který byl, který je a který přijíti má

Intr., píseň, modlitba, čtení, píseň

Neh 1

Příběhy Nehemjáše, syna Chakaljášova. V měsíci kislevu dvacátého roku, když jsem byl na hradě v Šúšanu, přišel Chananí, jeden z mých bratrů, s muži z Judska. Zeptal jsem se jich na Judejce, na ty zbylé, kteří ušli zajetí, a na Jeruzalém. Řekli mi: „Ti zbylí, kteří zůstali tam v té krajině a nebyli zajati, jsou vystaveni veliké zlobě a potupě. Jeruzalémské hradby jsou pobořeny a brány zničeny ohněm.“ Když jsem slyšel ta slova, usedl jsem a plakal. Truchlil jsem několik dní, postil jsem se před Bohem nebes a modlil se k němu. Říkal jsem: „Ach, Hospodine, Bože nebes, Bože veliký a hrozný, který zachováváš smlouvu a jsi milosrdný k těm, kdo tě milují a zachovávají tvá přikázání. Kéž je tvé ucho ochotné slyšet a oči tvé pohotové vidět, abys vyslyšel modlitbu svého služebníka, kterou se před tebou modlím ustavičně dnem i nocí za syny Izraele, tvoje služebníky. Vyznávám hříchy synů izraelských, kterých jsme se proti tobě dopustili; hřešili jsme i já a dům mého otce. Počínali jsme si vůči tobě hanebně, nezachovávali jsme přikázání, řády a práva, které jsi vydal svému služebníku Mojžíšovi. Rozpomeň se prosím na slovo, které jsi přikázal svému služebníku Mojžíšovi: „Zpronevěříte-li se, já sám vás rozptýlím mezi národy. Když se však obrátíte ke mně a budete má přikázání zachovávat a podle nich jednat, pak i kdyby někteří z vás byli zahrnutí až na okraj světa, i odtamtud je shromáždím a přivedu na místo, které jsem vyvolil, aby tam přebývalo mé jméno.“ Vždyť to jsou tvoji služebníci, tvůj lid, který jsi vykoupil svou velikou mocí a silnou rukou. Ach, Panovníku, kéž je tvé ucho ochotné vyslyšet modlitbu tvého služebníka i modlitbu tvých služebníků, kteří usilují žít v bázni tvého jména. A dopřej dnes zdaru svému služebníku a dej mu najít u onoho muže slitování.“ Byl jsem totiž královským číšníkem.

Navážeme na texty o svobodě. Minule jsme řekli, že současným tématem mnoha lidí je život v nesvobodě za cenu materiálních výhod – ale v jisté vázanosti na tyto hodnoty, které člověka mohou až otrocky zatěžovat – na druhou stranu svoboda života ne tak materiálně zajištěného, ale skutečně svobodného. Prorok Nehemjáš, jak je tento číšník perského krále Artaxerxa I. titulován, si vybírá svobodu ve zdevastovaném Jeruzalémě, službu Hospodinu a židovskému národu, vybírá si odchod ze zajištěných výnosných podmínek perského dvora domů, tam, kam patří a kam ho táhne srdce a víra. Podívejme se tedy na tento moment jeho rozhodnutí jaksí zevrubněji.

Podobně jako má Ježíš tituly Božího Syna, Spasitele, Mesiáše a Krále – je také prorokem. Je „mužem Božím“. V Kristu se sjednocují veškeré principy starozákonní víry v Boha – a tato víra má různé formy a podoby. Stejně jako v církvi, mezi námi. Víra v Boha má různé důvody, ktero jsme tu také některou poslední neděli vyjmenovali, ale má také různé formy. Od průzračně čisté, téměř naivní důvěry malých dětí nebo velmi prostých lidí k intelektuálně propracovanému systému teologického dogmatu a v zásadě rozumových důvodů nacházíme stovky podob lidské víry v Boha. Nejsme stejní a naše víra není stejná. Kdo by ji chtěl zařadit do nějakých předem daných kolonek, neuspěje. Víra také není něco hotového, je to celoživotní hledání, nacházení – ale také ztrácení (jak by možná řekl starozákonní Kazatel) hledání pravdy, autenticity, nacházení nových lidí a životních motivů – ztrácení iluzí a zbytečných nánosů. Podle NZ je víra cestou za Kristem do Božího království, které je již zároveň mezi námi.

Jednou ze základních podob víry je ve SZ víra prorocká. Proroci vůbec jsou zásaními postavami celého systému SZ. Proč je Nehemjáš nazýván prorokem, přestože je to obyčejný číšník, není to ani kněz, ani sluha v chrámu? Proroci jsou v hebrejštině nazýváni „vidoucí“ nebo „muži (pozor! i 7 žen!!!) Boží“. Jsou to lidé, kteří – podle pramenů – mají hlubší vhled do věcí přítomných a zprostředkovávají ostatním lidem komunikaci s Bohem obousměrným způsobem – tlumočí okolí Boží záležitosti a přednášejí prosby ostatních lidí Bohu. Duše proroků jsou jakými radary Božích signálů, které zachycují, vyhodnocují a sdělují ostatním. Aby mohla lidská duše být takovýmto kanálem Boží komunikace s lidmi a opačně, musí k tomu být jaksí speciálně vybavena. Ne každý je v lidu Božím prorokem, stejně jako ne každý je králem určeným k tomu, aby rozhodoval události.

Základní vnitřní výbavou každého proroka je extrémní vnímavost, citlivost, intuice, přirozená inteligence a schopnost vidět události v širších souvislostech – tedy jednoduše: vize. Každá vize je pohled do budoucna v jakékoli oblasti, kdy vidoucí vidí souvislosti záležitosti, nějakého díla či lidského uskupení od nynějška do budoucna – a tímto viděním věci se řídí v životě a má ji za nejlepší a pravdivou. Vidí - a nemůže nevidět, nemůže tudíž jinak. Vnější projevy života jakékoli prorocké existence jsou: samota, osobní utrpení, odmítání druhými lidmi, existenciální zápas. Tyto průvodní jevy nacházíme v náznacích ve všech textech starozákonních proroků a nacházíme je také v životě a utrpení Ježíše Krista. U všech proroků – velkých i malých v tom biblickém, nebo životním slova smyslu – pak také nacházíme motiv jistého pocitu pronásledování vlastním údělem, neschopnost a nemožnost se před ním skrýt a uniknout, což je patrné zejména u Jonáše.

Král Artaxerxes Longimanus I. vládl zhruba o 60 let později než král Kýros, který propustil Židy ze zajetí domů. Nehejmáš tedy není v první, ale až v druhé tzv. vlně navrátilců z exilu. V textu jsme četli o člověku, který má opravdu vysoké postavení u perského dvora – na druhou stranu číšník je zároveň v permanentním ohrožení života protože je to také tradiční starověky ochutnávač vína pro případ, že se panovníkovi podává jed. Je to tedy postavení za cenu riskování života. Dočítáme se ale o jakýchsi neformálních symaptiích mezi králem a jeho číšníkem, domnívám se, že je to pro Nehemjášovu sympatickou povahu – jednu z výhod totiž prorocká existence má, a tou je právě pocit blízkosti, který ve svém okolí tyto lidské typy vyvolávají. Schopnost prorokova záběru veškerých nuancí lidské existence skrze vlastní trpkou zkušenost je něco, co jej dělá důvěryhodným,

přátelským, hluboce lidským a co vy druhých lidech vyvolává pocit bezpečí, když jsou v prorokově přítomnosti (v Kristově příběhu je to motiv veškerých zbídačelých lidských existencí, které se k Němu s důvěrou a nadějí utíkají ve chvíli největší nouze – malomocní, žena s krvácením, cizoložnice, korupčník Levi atd.) Nehemjáš reaguje na zprávu o situaci v Jeruzalémě velkým smutkem, protože slyší věci, které cítí a ví, že se nemýlí.

Přichází moment rozhodnutí opustit nejisté, přesto bezpečí královské služby – a odejít někam, kde už to ani nezná, přesto je to jeho domov. Vybírá si službu Hospodinu za cenu jiného typu risku života – před službou pozemskému vládci. V tomto momentu se nám ale protínají dvě vznešenosti najednou, což je jev – bohužel – v politice i životě nepřilíš častý, přesto po něm všichni toužíme: vznešenost vzdát se něčeho ve prospěch vyššího celku (Nehemjáš – další prorocký jev) – se schopností pochopit vidění druhého člověka a vycítit, co je pro něj důležité (král) a umožnit mu to jít žít. Když budeme stále sledovat Ježíšovskou linii tak se Kristus již v tuto chvíli vzdává vlastního života pro lidský rod a jeho spásu – a Bůh Otec tuto oběť vlastního Syna sám přijímá. Bůh Otec Ježíše pod křížem nezastaví jako Abrahama, když jde obětovat Izáka – ale nechá jej – kvůli lidstvu – tento úděl naplnit.

Nehemjáš odchází za svou vizí – za Božím městem – veden vlastním svědomím, vírou a intuicí, že to je jeho úkolem v tomto světě. Opouští – pravděpodobně pro mnohé naprosto nepochopitelně – bezpečnou, výnosnou a vnějšně čitelnou existenci pro cosi, co ještě ani není a možná to ani nebude – co je riskantním, ztrátovým podnikem – stejně jako Kristus jde na kříž s vírou, že Ježíš v tom jeho Boží otec nenechá – ujišťuje zločince vpravo, že budou ještě ten den v ráji. Ano – ale kdo to tam kdy viděl, kdo tam kdy byl, kdoví, jak to dopadne a jak víme, že po naší vlastní smrti ještě něco bude?

Když se vrátíme k prorocké linii SZ – proroci žijí své často velmi drasticky osamělé a lidsky kruté existence s jedním velkým pozitivem: a to je žít to, co je správné, protože v souladu s vlastním nadáním, stvořeností, autenticitou, údělem. Odklonit se od toho, kým máme být a co máme žít znamená bloudit a celý život utíkat před sebou samým a Bohem – stejně jako Jonáš. A stejně neutěct, stejně se neschovat. Lépe zjevně jako Nehemjáš a Ježíš přijmout kalich vlastní existence – i když někde velmi trpký – a jít tam, kam nás Bůh posílá, volá, kde je pro nás připravené dílo a cíl. Tam čekají jiné hodnoty, než je klid, spokojenost a běžné lidské štěstí v určité podobě. Za cenu jisté formy utrpení, které právě toto běžné lidské štěstí nezná – povede Nehemjáš jeruzalémské občany do nového, Božího města – a nutno říci předem, že se mu toto dílo podaří a že je tam – přes odpor některých - dovede. Stejně jako Kristus nás vede a jistě dovede kamsi, kde to ještě neznáme, kde nikdo z nás nebyl. Z běžného hlediska je toto směřování lidské existence někdy ne úplně pochopitelné, z hlediska dnešních většinových hodnot nepohodlné – protože v čemsi vede k odříkání nebo ke svobodě za cenu osobního postoje, který riskuje bezpečí a jistoty pro svobodnou, autentickou existenci. Toto všechno patří ke směřování v následování Krista. Toto všechno patří k nám, kdo jsme z Božího lidu, který se – podle Kýrova výnosu – vydal na cestu.

AMEN

píseň, ohlášky, modlitba, posálení, požehnání, píseň